

Egyáltalában nem tud tiszta képet nyújtani a renaissancenek erről a nevezetes hajtásáról. Tévedései közül csak azt említjük fel, hogy szerinte Brassicanus már Nagy-Lajos idejében járt Budán és el volt ragadtatva a könyvtár nagyszerűsége által, továbbá, hogy Attavantes Fra Angelico tanítványa volt. A kiváló miniator művészi képességeinek bizonyítására a párisi nemzeti könyvtárban levő Hieronymus-kódexet említi föl és sem a brüsszeli Korvin-misekönyvről, sem a római Korvin-breviáriumról nem emlékezik meg egy szóval sem. Nagy kár, hogy ebben a kétség nélkül nagy elterjedésre számítható munkában ilyen hézagosan van bemutatva nemzeti kulturánknak ez a nevezetes emléke. S még hozzá a Németországot tárgyaló fejezetben, a minek magyarázatául szerző azt hozza föl, hogy a Korvina maradványaiból igen sok Németországba került, holott ismeretes dolog, hogy a fennmaradt Korvin-kódexeknek csak egy kis részét őrzik németországi könyvtárak.

Mindezek mellett is a német bibliofil irodalom szempontjából örvendetes jelenség ennek a munkának megjelenése. Úgy látszik, az irodalomnak ebben az ágában is megtört már a jég s ha egyszer a német szorgalom folyója szabadon neki indul, sok becses dologra lehet kilátásunk. Ámbár ezen a téren a »deutscher Fleiss« állandóan másodrendű szerepre van kárhozthatva a »gout français«-val szemben.

Mühlbrecht könyvét igen sok jól sikerült illusztráció élénkíti, köztük több önálló műmelléklet is. (E—r.)

FOLYÓIRATOK SZEMLÉJE.

I.

HAZAI FOLYÓIRATOK.

Az **Egyetemes Philologiai Közlöny XXII. évfolyamának VIII. füzetében** (1898 október) *Latkóczy Mihály* ismerteti dr. Récsey Viktor »Révay Miklós levelei Paintner Mihályhoz« című könyvét, mely a pannonhalmi Szt. Benedek-rend központi könyvtára kézirat-anyagának egyik igen becses kis részét teszi közkincsé. — A **IX. füzetben** (1898. november) *Heinrich Gusztáv* közli és jegyzetekkel magyarázza Grimm Jakab levelét Schedius Lajoshoz (Bécs, 1815 május 28), melynek eredetije a M. Tud. Akadémia levéltárában van. *Katona Lajos* a Gesta Romanorum Sztárai-kódexéről közöl újabb adalékokat.

Az **Erdélyi Múzeum XV. kötetének VII. füzetében** (1898 szeptember 15.) *Ferenczi Zoltán* a Bocskor Daloskönyvénekeit közli bevezetéssel és jegyzetekkel. *Szádeczky Lajos* Szeles Jánosnak Székely-Udvarhely történetére vonatkozó s a múlt század végén írt munkáját közli a székely-udvarhelyi

ev. ref. kollegium könyvtárában őrzött kézirat után szintén bevezetéssel. — A *VIII. füzet* (1898 október 15.) *Ferencki Zoltán* és *Szeles János* közleményeinek folytatását tartalmazza. — A *IX. füzetben* (1898 november 15.) az említett dolgozatok újabb folytatásain kívül a *Honter János* emlékünnepe alkalmából megjelent kiadványok jegyzéke is olvasható.

A **Grafikai Szemle** *VIII. évfolyamának 9. száma* (1898 szeptember) ismerteti *Lessing Gyula* berlini műipari múzeumi igazgató röpiratát a képzőművészetek új irányáról, különösen a nyomdászati és könyvkötészeti műiparra vonatkozó részszel foglalkozva. *Venkovits Károly* folytatja tanulmányutjának leírását s ugyancsak folytatlagos közlemény olvasható Berlin nyomdájáról. A vegyes közlemények során szóba kerül az 1899-re tervezett nyomtatvány kiállítás s a nyomdász tanulók szakiskolájának ügye is. — A *10. számban* (1898 október) *Venkovits* dolgozatának folytatásán kívül hosszabb ismertetés olvasható *Fraknoi Vilmosnak Karai Lászlóval* foglalkozó értekezéséről s egy kisebb cikk *XVI. századbeli magyarországi ötvössztrájkokról*. — A *11-ik számban* (1898 november) a sztrájkokról szóló dolgozat folytatásán kívül szó van *Mátyás király törvénykönyvének 1488. évi lipcei kiadásáról*. E füzet megkezdi *Firtinger Károly*: Ötven esztendő a magyar könyvnyomdászat aligmúltjából című munkájának könyvalakú mellékletben való közlését.

Az **Irodalomtörténeti Közlemények** *VIII. évfolyamának 4. füzete* a következő tartalommal jelent meg: *Dr. Császár Elemér*, *Kisfaludy Sándor* mint vigjátékiró (Befejező közlemény). — *Dr. Veresényi György*, *Csokonai Dorottyája* s *Pope Fürt-rablása*. — *Ürmössy Lajos*, *Kemény Zsigmond* publicistai munkálkodása Erdélyben. — Adattár: *Dr. Borovszky Samu*, *Debreczeni írók és tanárok 1588—1700*. — *Hegedüs István*, *Irodalomtörténeti tarlózások* az olasz könyvtárakban. (II. közlemény.) — *Nagy Iván*, *Oklevelek Gyöngyössi István életéhez* (III. közlemény.) — *Ferencki Zoltán*, *Adatok Felvinczi György életéhez*. — Ad vocem: *Elhibázott kezdet*. *Logika*. — *Irodalomtörténeti repertorium*. — *Név- és tárgymutató*.

A **Századok** *XXXII. évfolyama 7. füzetében* (1898 szeptember 15.) szó van *Mátyás király törvénykönyve 1488-iki lipcei kiadásának Borovszky Samu által megtalált példányáról*, a *cheltenhami Bibliotheca Phillippica* egy árverés alá került magyar érdekű kéziratáról s a *brassói Honter-ünnepről*. *Décsi Lajos* folytatja a középiskoláink történetéről megjelent dolgozatok ismertetését. — A *8. füzetben* (1898 október 15.) *Thaly Kálmán Károlyi Sándor* két levelét közli a *zsibói csatáról* s e füzet is, mint az előbbi, a történeti irodalom újabb termékeit ismerteti. — A *9. füzetben* (1898 november 15.) hosszabb

ismertetés olvasható Bleyer Jakab »A magyar vonatkozású német történeti népénekek 1551-ig« című könyvéről; a kisebb közlemények között pedig szó van Hubert Emil Nyelvemléktanáról és a Váradi Registrum-nak Kandra Kabos által eszközölt újabb kiadásáról.

II.

KÜLFÖLDI FOLYÓIRATOK.

Bulletin de l'Institut International de Bibliographie.
III. évfolyam (1898.) 1—4 szám. Manuel de la Classification Bibliographique Décimale. [Exposé et Règles.] — Projet de règles pour la rédaction des notices bibliographiques. — C. Junker, De l'impression des bibliographies. — R. R. Bowker, Les travaux bibliographiques américains. — Clement W. Andrews, Printed card catalogues. — Faits et documents. — Analyses et comptes rendus. — Deuxième Conférence internationale relative au Catalogue de la littérature scientifique. — Institut International de Bibliographie.

Centralblatt für Bibliothekswesen. *XV. évfolyam, 9. füzet.* (1898 szeptember.) O. v. Gebhardt, Christian Friedrich Matthaei und seine Sammlung griechischer Handschriften (folytatás.) — Dr. Falk, Zur Entwicklung und zum Verständniss des Speculum humanae salvationis (Heilsspiegel.) — Recensionen und Anzeigen: M. Pellechet, Catalogue général des incunables des bibliothèques publiques de France. Vol. I. Abano-Biblia. (K. Burger.) Urbs et Academia Marpurgensis succincte descripta et typis affirmata a Wilhelmo Dilichio. Supplementum editionis Caesarianae. Professorum Marpurgensium icones a Wilhelmo Dilichio de lineatas edidit Ferdinandus Justi. (C. Haeberlin.) — 10. és 11. füzet. (1898 október—november) O. v. Gebhardt, Christian Friedrich Matthaei und seine Sammlung griechischer Handschriften (folytatás.) — Johannes Franke, Die Pflichtexemplare in der Sitzung des preussischen Abgeordnetenhauses von 16. März. d. J. — K. Steiff, Wo ist die Editio princeps der Epistolae obscurorum virorum gedruckt worden? — Dr. N. Porges, Nachträge zu Steinschneiders Zusätzen und Berichtigungen zu seinem bibliographischen Handbuche. — Recensionen und Anzeigen: Dr. Richard Garnett, The Library Seies I—IV. (Dr. A. Graesel.) Johan Adolph Bruun, An Inquiry into the Art of illuminated Manuscripts of the Middle Ages. (O. v. Schleinitz.) Elias Steinmeyer und Eduard Sievers, Die Althochdeutschen Glossen; vierter Band; Nachträge zu Band I—III. (P. Gabriel Meier.) D. F. Scheurleer, De Soutérliedekens. (Edvard Schröder.)

Állandó rovatok: Mittheilungen aus und über Bibliotheken. — Vermischte Notizen. — Neue Erscheinungen auf dem Gebiete des Bibliothekswesens. — Antiquarische Kataloge. — Personalnachrichten.

A folyóirat legutóbb megjelent mellékletei (Beihefte zum Cen-

tralblatt für Bibliothekswesen): *XVIII.* Dr. Franz *Falk*, Die ehemalige Dombibliothek zu Mainz, ihre Entstehung, Verschleppung und Vernichtung nach gedruckten und ungedruckten Quellen. — *XIX.* Moritz *Steinschneider*, Vorlesungen über die Kunde hebräischer Handschriften, deren Sammlungen und Verzeichnisse. — *XX.* Fritz *Milkau*, Centalkataloge und Titeldrucke, geschichtliche Erörterungen und praktische Vorschläge im Hinblick auf die Herstellung eines Gesamtkatalogs der preussischen wissenschaftlichen Bibliotheken.

Deutsche Litteraturzeitung. *XIX. évfolyam, 20. szám.* (1898 május 21.) Paul *Schellhas*, Die Göttergestalten der Maya-Handschriften. (Ed. Seler.) J. *Toutain*, L'Inscription d'Henchir-Mettich. (A. Schulten.) Urkundenbuch der Stadt Lübeck. (Paul Rehme.) — *21. szám.* (1898 május 28.) Paul *Meyer*, Notice du ms. Bibl. Nat. fr. 6447; traduction de divers livres de la Bible; légendes des saints. (Alfred Schulze.) — *22. szám.* (1898 június 4.) Karl *Kehrbach*, Mittheilungen der Gesellschaft für deutsche Erziehungs- und Schulgeschichte. (Georg Loesche.) R. v. *Jireček*, 1. Unser Reich vor Zweitausend Jahren. 2. Unser Reich zur Zeit der Geburt Christi. 3. Karten zur Geschichte des heutigen österreichisch-ungarischen Reichs-Territoriums während des ersten christlichen Jahrtausends. (Rudolf Much.) — *23. szám.* (1898 június 11.) Braunschweigische Bibliographie; Verzeichniss der auf die Landeskunde des Herzogthums Braunschweig bezüglichen Litteratur. (P. Zimmermann.) — *24. szám.* (1898 június 18.) Rich. *Doebner*, Urkundenbuch der Stadt Hildesheim. (H. Ermisch.) — *25. szám.* (1898 június 25.) H. *Denifle*, Chartularium Universitatis Parisiensis. H. *Denifle* et Aem. *Chatelain*, Auctuarium Chartularii Universitatis Parisiensis. (Fr. Paulsen.) Richard *Rosenmund*, Die Fortschritte der Diplomatie seit Mabillon vornehmlich in Deutschland-Oesterreich. (M. Tangl.) — *26. szám.* (1898 július 2.) Otto *Mühlbrecht*, Die Bücherliebhaberei in ihrer Entwicklung bis zum Ende des 19. Jahrhunderts. (Dr. K. Dziatzko.) — *27. szám.* (1898 július 9.) Ulrich *Wilcken*, Die griechischen Papyrusurkunden. (Dr. Max L. Strack.) — *28. szám.* (1898 július 16.) Aug. *Schürmann*, Zur Geschichte der Buchhandlung des Waisenhauses und der Cansteinschen Bibelanstalt in Halle a. S. (Dr. M. Perlbach.) — *37. szám.* (1898 szeptember 17.) N. M. *Lissowskij*, Russkaja periodičeskaja pečatj. 1703—1894. (Dr. E. Wolter.) — *40. szám.* (1898 október 8.) P. *Wittig*, Die Bücherei im Reichstagshause zu Berlin (K. Dziatzko.) — *43. szám.* (1898 október 29.) Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos [tercera época.] Anno I, Numero 1—12 [Januar bis Dezember], Anno II, 1898, Numero 1 [Januar] bis 3 [März.] (E. Hübner.) — *45. szám.* (1898 november 12.) Carl *Junker*, 1. Die Decimal-Classification; gekürzte allgemeine Tafeln. 2. Über den Stand der Bibliographie in Oesterreich. Bericht erstattet der zweiten internationalen bibliographischen Conferenz. (A. Graesel.)

Le Bibliographe Moderne. II. évfolyam. 1898 július-augusztusi füzet. (10. szám.) Emile Bonnet, »Lucidari«; un incunable toulousain perdu et retrouvé. — Henri Stein, Les Archives aux États-Unis. — Giovanni Bresciano, Le second volume imprimé à Campagna (Napolitaine) en 1566. — A. M. I. Ingold, Les manuscrits des maisons religieuses d'Alsace (vége). — Léon G. Pélissier, Un étudiant bibliophile à Paris en 1764. — Chronique des archives: Belgique. France. Pays-Bas. — Chronique des bibliothèques: Espagne. France. Grande-Bretagne. Italie. Japon. Turquie d'Asie. — Chronique bibliographique: Histoire de l'imprimerie. Expositions bibliographiques. Histoire du livre. — Comptes rendus et livres nouveaux: Revue spéciales. Handleiding voor het ordenen en beschrijven van Archieven, ontworpen in opdracht van de Vereeniging van Archivarissen in Nederland door S. Muller Fz., J. A. Feith en R. Fruin Th. (H. S.) Bibliothèque nationale; Catalogue general des manuscrits français: Ancien Saint-Germain français, I. [Nos 15370—17058] du fonds français par Lucien Auvray. Ancien petits fonds français, I. [Nos 20065—22884] du fonds français par Ch. de la Roncière. (H. S.) J. Favier, Catalogue des livres et documents imprimés du fonds lorrain de la Bibliothèque municipale de Nancy. (H. S.) E. W. Dahlgren, Sveriges offentlige Bibliotek [Stockholm, Upsala, Lund, Göteborg]; Accessions-Katalog; Tioars-Register [1886—1895] (H. S.) Karl Dziatzko, Beiträge zur Kenntniss des Schrift-, Buch- und Bibliothekswesens. [Sammlung bibliothekwissenschaftlicher Arbeiten, XI.] (H. S.) Victor Chauvin, Bibliographie des ouvrages arabes ou relatifs aux Arabes publiés dans l'Europe chrétienne de 1810 à 1885. (H. S.) P. E. Puyol, Descriptions bibliographiques des manuscrits et des principales éditions du livre »De imitatione Christi.« (H. S.) Dr. Ferdinand Grassauer, Generalkatalog der laufenden periodischen Druckschriften an den österreichischen Universitäts- und Studienbibliotheken etc. (H. S.) Guillaume Fraknoi, Karai László, a könyvnyomdászat meghonosítója Magyarországon. Samuel Borovszky, Jelentés egy bibliografiai felfedezésről. (J. Kont.) Joan Bianu si Nerva Hodos, Bibliografia Rom nescà veche [1508—1830] Fasc. I. [1508—1588] (H. S.)

Revue des Bibliothèques. VIII. évfolyam 6—7-ik füzet. (1898 június, július.) Henri Omont, Manuscrits récemment ajoutés au fonds du Supplément grec de la Bibliothèque Nationale. — Leon Dorez, Une lettre de Gilles de Gourmont à Girolamo Aleandro (1531), suivie de documents nouveaux sur Aleandro. — Léon G. Pélissier, Dépêches des ambassadeurs de Ferrare à la cour de Charles VIII et de Louis XII, aux Archives d'Etat de Modène. — E. Blochet, Inventaire et description des miniatures des manuscrits orientaux conservés à la Bibliothèque Nationale (folytatás). — Émile Picot,

Des Français qui ont écrit en italien au XVI-e siècle (folytatás). — Bibliographie: Ferd. Grassauer, Generalkatalog der laufenden periodischen Druckschriften an den österreichischen Universitäts- und Studienbibliotheken, den Bibliotheken der technischen Hochschulen, der Hochschule für Bodencultur, des Gymnasiums in Zara, des Gymnasialmuseums in Troppau und der Handels- und nautischen Akademie in Triest. (Léon Dorez.) — Chronique des bibliothèques: Allemagne. Angleterre. États-Unis d'Amérique. France. Italie.

Rivista delle Biblioteche e degli Archivi. IX. évfolyam, 2. szám. Ida *Masetti-Bencini*, Poesie pedagogiche del quattrocento. — P. *Ehrle*, Della conservazione e del restauro dei manoscritti antichi. — Luigi *Frati*, Ancora del graduale di Taddeo Crivelli. — Rivista Bibliografica: Langlois Ch. V. Manuel de Bibliographie historique. I. (E. Casauova.) — 3. szám, Ludovico *Frati*, Antonio Magliabechi e le Memorie di Trévoux. — Andrea *Da Mosto*, Un episodio della Repubblica Romana del 1849; Le campane destinate a far cannoni. — Francesco *Carta*, Manoscritti e stampe musicali esposti dalla R. Biblioteca Nazionale di Torino nella Mostra italiana del 1898. — Rivista bibliografica: Delaville Le Roux, Il Cartulario generale del l'Ordine di Malta. (Andrea Da Mosto.) R. Forrer, Die Kunst des Zeugdrucks vom Mittelalter bis zur Empirezeit nach Urkunden und Originaldrucken. (L. S. O.) W. A. Copinger, Supplement to Hain's Repertorium Bibliographicum or collections towards a new edition of that work. (L. S. O.) — 4. szám. Mariano *Fava*, Sulla introduzione della stampa in Aquila. — J. *Masetti Bencini*, Cronache forlivesi di Andrea Bernardo. — Francesco *Carta*, Manoscritti e stampe musicali esposti dalla Regia Biblioteca Nazionale di Torino nella Mostra italiana del 1898. — Rivista bibliografica: Ludovico *Frati*, I codici Morbio della R. Biblioteca di Brera. (E. R.) — 5. szám. Guido *Biagi*, Lettera di Margarito di Martino a fra Jeronimo Savonarola. — Ludovico *Frati*, Ulisse Aldovrandi bibliografo. — S. *M.*, Un Codice delle Novella di Franco Sacchetti. — Francesco *Paolo Luiso*, Ricerche cronologiche per un riordinamento dell'epistolario di A. Traversari. — Rivista Bibliografica: Leo S. Olschki, Biblioteca Savonaroliana. L. Volkmann, Iconografia dantesca. (G. L. Passerini.) — 6. 7. szám. Guido *Biagi*, Spigolature Savonaroliane. — Lodovico *Zdekauer*, Una bibliotechetta senese del quattrocento. — Francesco *Paolo Luiso*, Ricerche cronologiche per un riordinamento dell'epistolario di A. Traversari. — Rivista bibliografica: Un codice della Vita nova di Dante. (Pasquale Popa.) — 8. 9. szám. Guido *Biagi*, Questioni urgenti di biblioteconomia. — Alberto *Lumbroso*, Saggio di una bibliografia Stendhaliana. — Guido *Biagi*, Lettere inedite di Guiseppe Giusti e di Alessandro Poerio. — Francesco *Paolo Luiso*, Ricerche cronologiche per un riordinamento dell'epistolario di Antonio Traversarii. — Állandó rovatok: Notizie, — Corriere bibliografico. (S. Olschki.)